

w Beskidzie Niskim zbierane były okazy kwitnące. W Hucisku obserwowano osobniki kwitnące i owocujące.

Charakterystyka populacji

W Bielinku szyplin zielny został odnaleziony w 1919 r. (Schulz 1919); tworzył wówczas jeden płat o średnicy około 3 m. W latach 50. rosło tam kilkanaście osobników na powierzchni około 10 m², oraz jeden osobnik nieco oddalony od tego skupienia (Celiński, Filipek 1958). Podczas poszukiwań florystycznych w rezerwacie Bielinek w 1971 r., prowadzonych w obecności F. Celińskiego, nie stwierdzono już szyplinu zielnego, a miejsce, w którym ongiś występował, zarosły krzewy tarniny. W Hucisku, w latach 1998–2001, obserwowano kilka płatów o powierzchni od 0,5 do 4 m² (W. Bartoszek, mat. npbl.). Jesienią 2011 r. odnaleziono tylko jedno niewielkie skupienie, liczące zaledwie kilka pędów z wykształconymi strąkami.

Zagrożenie i wskazania ochronne

Dorycnium herbaceum ma w Hucisku status dobrze zdomowionego antropofita, stąd jego ochrona wydaje się

uzasadniona. W chwili obecnej stanowisko należy uznać za krytycznie zagrożone, gdyż stwierdzono tam zaledwie kilka pędów. Jedynym sposobem jego zachowania jest powstrzymanie sukcesji krzewów i drzew w murawie i ograniczenie ekspansji nitrofilnych bylin przez okresowe jej koszenie połączone z usuwaniem biomasy.

Wacław Bartoszek

Summary

Dorycnium herbaceum is known from three locations in Poland. There are two localities in the Carpathians (in the Beskid Makowski and Beskid Niski) and one lowland locality in the Bielinek nature reserve on the Odra River. It is doubtful whether the locality near Bielinek is natural; the Carpathian localities are undoubtedly of secondary origin. In Bielinek the species occurred in thermophilous scrub where it became extinct, most probably in the later part of the 20th century, as a result of the natural succession of shrubs and trees. The species persists at only one site in the Beskid Makowski. The plant grows on the slope of a railway track embankment, in grassland with thermophilous species, which have become overgrown with shrubs and trees. In 2011 there were observed several fruiting shoots.

Coronilla vaginalis Lam.

Cieciora pochewkowata

Rodzina: *Fabaceae* (*Papilionaceae*) – bobowate (motylkowate)

Status

W Polsce gatunek krytycznie zagrożony. W krajach ościennych: zagrożony w Czechach.

Rozmieszczenie geograficzne

Coronilla vaginalis jest gatunkiem środkowoeuropejskim górskim z centrum występowania w Alpach. Ku północy sięga po środkowe Niemcy, gdzie na terenie Turynii i Jury Frankońskiej znajdują się jej izolowane enklawy. Stanowiska zachodniokarpackie tworzą północno-wschodnią część zasięgu. Kilka zaledwie stanowisk notowano w Apeninach w środkowej i południowej części Półwyspu Apenińskiego i jedno (najbardziej na wschód wysunięte) w południowo-wschodniej części Karpat na terenie Rumunii (Meusel i in. 1965; Ball 1968a).

Występowanie w Polsce

Znalezione ostatnio (Z. Mirek, A. Nikel i Ł. Wilk, mat. npbl.), jedyną jak dotychczas stanowisko gatunku w Polsce położone jest w Tatrach Zachodnich przy szlaku z Doliny Kościeliskiej na polanę Stoły, na wysokości około 1125 m

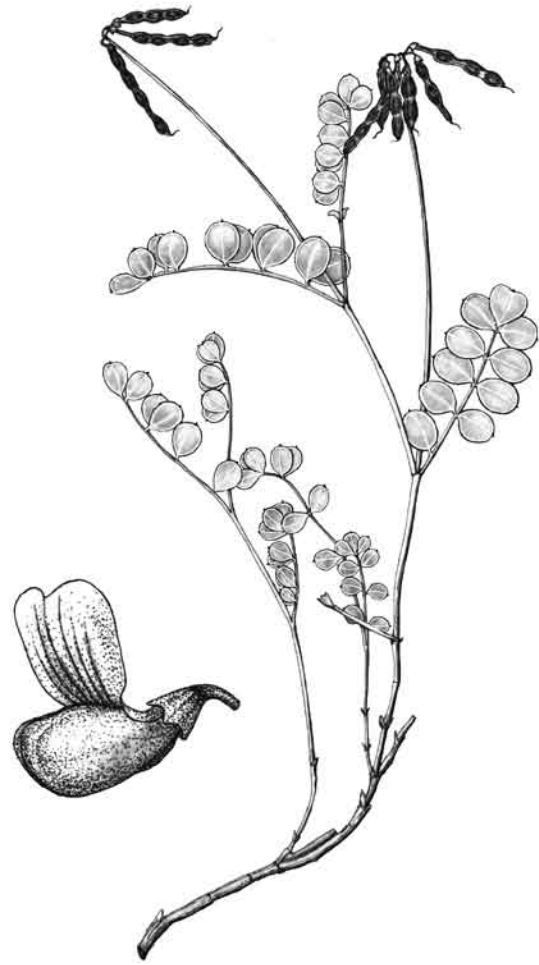
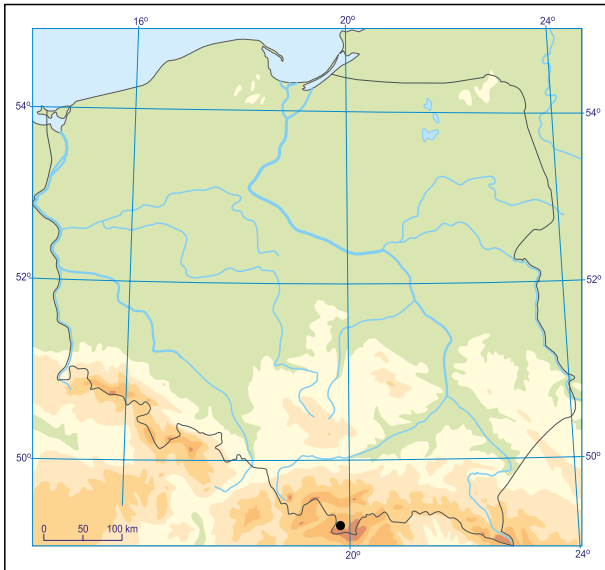
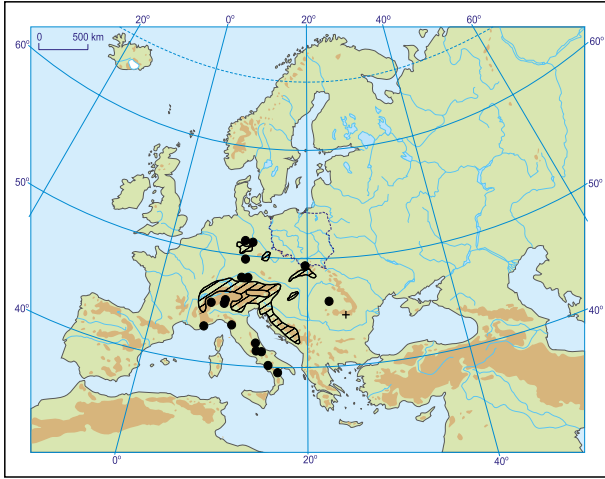
n.p.m., na skalistej grzędzie eksponowanej na południe z lekkim odchyleniem ku wschodowi.

Siedliska i fitocenozy

Coronilla vaginalis jest gatunkiem górskich muraw naskalnych i reliktowych lasków sosnowych na podłożu węglanowym. Uchodzi za gatunek charakterystyczny *Erico-Pinion*, choć nierzadko występuje w murawach z rzędu *Seslerietalia variaae*. Na stanowisku w polskich Tatrach rośnie w murawie zbliżonej do *Carici-Festucetum tatrae* ze znikomym udziałem gatunków reprezentujących związek *Erico-Pinion*.

Morfologia i biologia

Cieciora pochewkowata to bylina naga, sinozielona, o łodydze (5)15–25(30) cm długiej, w dolnej części zdrewniałej, płożącej się i rozgałęzionej; wyżej pokładającej się, albo wznoszącej. Liście (5)8–13-listkowe; listki dość grube nieco mięsiste, o słabo zaznaczonej nerwacji i jasnych, przeświecających brzegach, odwrotnie jajowate, z króciutkim ostrzem, siedzące lub bardzo krótkoogonkowe. Przylistki duże, błoniaste, zrosłe w 2-zębne pochewki. Kwiatostany baldaszkowe, 4–7-kwiatowe. Kwiaty nieco zwisające, 8–10 mm długie. Korona intensywnie żółta, blaszka żagielka czerwobrunatno żyłkowana. Strąki jasnobrunatne do czarniawofioletowych, 9–35 mm długie i 2–3 mm szerokie. Nasiona wałeczko-wate, brunatne. Kwitnie w czerwcu i lipcu.

dla wyżej wymienionych celów, pozyskiwanie osobników lub ich części powinno być całkowicie zabronione.

Zbigniew Mirek, Agnieszka Nickel i Łukasz Wilk

Charakterystyka populacji

Populacja gatunku jest skrajnie mała i liczy zaledwie 3 kwitnące okazy.

Zagrożenie i wskazania ochronne

Mimo że stanowisko gatunku położone jest na terenie Tatrzańskiego Parku Narodowego, w pewnej odległości od szlaku turystycznego, a sama roślina jest raczej niepozorna, to jednak ze względu na skrajnie małą liczebność gatunek należy uznać za krytycznie zagrożony. Konieczny jest coroczny monitoring stanowiska i wskazane byłoby zabezpieczenie gatunku poprzez rozmnożenie z nasion i ochronę *ex situ* w uprawie. Poza zbiorem nasion

Summary

Coronilla vaginalis is an extremely rare species, occurring in Poland at only one locality in the Tatra Mountains, situated in the lower rocky mountain belt at 1125 m a.s.l. The plant grows in an open rocky place on jurasic limestone. The population is very small; only 3 individuals have been found so far. It is a component of grasslands belonging to the association *Carici-Festucetum tatrae* with some species from the alliance *Erico-Pinion*. The species is critically endangered because of its extremely small numbers. *C. vaginalis* locality is situated in the vicinity of a tourist trail. Collection (except for conservation purposes) for any reasons, including scientific investigation, should be strongly prohibited.

